

D • N

6/6 1954

Faran från McCarthy

Senator McCarthy är "en böld, inte en kräftsjukdom" i amerikansk politik, skriver William Benton, tidigare biträddande utrikesminister och senator, i en nyss publicerad tidskriftsartikel (The Fortnightly). I Europa överskattar man måttlöst McCartneys betydelse och möjligheter, det är ledmotivet i artikeln. Man frågar resande amerikaner om McCarthy kan bli president, om han kan bli Amerikas Hitler. Sådana frågor visar okunnighet om läget i Amerika, påstår Benton. Det finns inga förutsättningar för en stor antidemokratisk rörelse i USA; frihetstraditionerna är för starka. Även om — vilket är ytterligt osannolikt — en depression skulle inträda av samma art som förde Hitler till makten i Tyskland, blev följden i Amerika inte något slags fascism, utan en seger för det demokratiska parti som företräder den sociala radikalismen. För övrigt har McCarthy inte ens sökt att bilda ett parti eller en självständig politisk organisation. Han utnyttjar det allmänna hatet mot kommunismen till hets och förföljelse från den lysande plattform som senaten ger; han saknar program, positiva idéer, organiserat massunderstöd.

Bentons sist refererade synpunkt är inte alldeles lugnande; Mussolinis och Hitlers bana visar att det går att nå styret i en demokrati just genom hets och förföljelse, med ett minimum av konstruktiva planer eller över huvud handlingsprogram. Men i huvudsak har Benton utan varje tvivel rätt i sin teckning av McCartneys position. Det är rimligt att jämföra McCartneys metoder med Hitlers och Mussolinis, även om många även på den punkten går för långt: ett parti, ett SA eller en privatmilis finns det inga ansatser till. Det är däremot inte rimligt att på grund av vad som skett framställa den amerikanska demokratin som anfrätt eller rent av undergrävd. De som så gör är inne på den överdrifternas och hysterins linje som är kännetecknande för McCarthy och hans anhängare. Ironin i Sinclair Lewis sats "Det kan inte hända här" får inte leda till tron att "Det måste också hända här".

Orsakerna till McCartneys framgångar och till att betydelsen av dessa framgångar ofta överskattas analyseras av Benton på vanligt sätt. Frukten för kommunismen, underlig med tanke på det ringa antalet kommunister i USA (25.000 partimedlemmar enligt senaste uppgift), förstället därför att kommunisterna betraktas, antagligen med rätta, som aktiva förrädare och därför att de antas ha många förstuckna anhängare; just aktionerna mot förräddarpartiet gör att folk blir rädda för att kalla sig kommunister och att därför vem som helst kan misstänkas för att i hemlighet vara det. McCartneys skicklighet och förmåga att skapa sensationer — hans gemenskap är den viktigaste förutsättningen för hela hans verksamhet. Den publicitet som tidningarna ger det uppsesendeväckande och som ofta leder till att senatorns beskyllningar blir mera kända än de vederläggningar som följer dem. Den enastående starka och självständiga ställning som en amerikansk senator har. Detta moment är kanske det för europeer

mest svårförståeliga. Om en svensk riksdagsman skulle bli vild (vilket inte händer), kan han väl lugnas med ett ord från ovan, från hr Erlander eller hr Ohlin, tänker vi; en amerikansk senator, med högre ställning än en minister, kan inte på detta sätt återföras till ordningen av partiledaren.

Men varför reagerar inte presidenten, senatskamraterna, partiledningarna starkare mot McCarthy? Vid en nyligen hållen privat internationell konferens diskuterade en rad framtående amerikaner ingående den saken. En vanlig tankegång preöseras i orden "Give him enough rope and he will hang himself" (låt honom hållas, så gör han sig omöjlig). Då det sågs så utgår man från att McCarthy vädjar till en utbredd oro och misstänksamhet och att han genom fortsatta övergrepp och galenskaper bör få avslöja sig själv inför sitt folje. Det är möjligt att den taktiken lyckas; de senaste månadernas händelser ger stöd åt den förhoppningen. Men bakom den listiga taktiska reflexionen döljer sig säkert ofta mindre hedervärda motiv. Man är rädd för en

splittring av det republikanska partiet (kom ihåg att Franklin Roosevelt måste luncha med Huey Long), man vill begagna McCarthy som ett vapen mot de radikala (liksom högern i Italien och Tyskland under inre reservationer stödde Mussolini och Hitler), man fruktar McCartneys anklagelser och att hans trogna anhängare — även om blott en liten minoritet — skall kunna bli utslagsgivande vid vissa val. Överväganden av samma art har ofta fläckt demokratisk politik; deras betydelse som stöd åt en förgiftande kampanj är påtaglig i dagens Amerika.

McCarthy är värst, men han är inte ensam. Under antikomunismens baner förs i representationerna, vid universiteten, i skolorna, i förvaltningen en kampanj mot det oroande, avvikande, skeptiska, kritiska. Det är denna kampanj som utgör den största faran, inte för den demokratiska statsformen, men för den obegränsade debattfrihet utan vilken denna statsform småningom måste vissna. Frihetens män har emellertid alltmera energiskt tagit upp kampen. Senast har en av Amerikas främsta historiker, Henry Steele Commager, i en utmärkt skrift ("Freedom, loyalty, dissent") erinrat om att den stora amerikanska traditionen är öppenhet, experimentlusta, tolerans, tro på att frihandel i idéernas värld ger det största utbytet.